

Posudek bakalářské práce

Název práce: ***Vydávání odborné literatury ve vysokoškolských nakladatelstvích***

Autorka: **Kristina Jančaříková**

Vedoucí práce: PhDr. Marie Kratochvílová, Ph.D.

52 stran (cca 67 normostran) včetně seznamu literatury s 81 položkami a 3 příloh

Posudek vedoucí práce

Na úvod posudku práce Kristiny Jančaříkové bych ráda stručně popsala genezi jejího vzniku. Jedná se totiž o téma, které ještě nebylo odborně zpracováno, které však je z nejrůznějších důvodů důležité při posuzování úrovně prezentace vědy a výzkumu na vysokých školách. Autorka se pro ně rozhodla na základě zájmu o problematiku redakční nakladatelské práce, který aktivně projevila v hodinách kurzu Základy redakční práce a který dále rozvíjela při účasti na některých konferencích a schůzkách vysokoškolských nakladatelů, na knižních výstavách apod. Chci tím ilustrovat autorčin dlouhodobý zájem o danou tematiku, který projevila už koncem roku 2016.

Autorka se ve své bakalářské práci zabývá problematikou vydávání odborných publikací ve vysokoškolských nakladatelstvích, která začleňuje do struktury českého knižního trhu. Fenomén vysokoškolských nakladatelství vstupuje na scénu zejména po roce 1989, v době změny přístupu ke vzdělání a také prudkého rozvoje technologických možností při vydávání (nejen) odborné literatury. Některá vysokoškolská nakladatelství se postupně stávají největšími (co do počtu vydaných titulů) vydavatelstvími odborné literatury.

Autorka tedy sleduje vývoj knižního trhu a místa vysokoškolských nakladatelství v něm. Poté, co zmapuje postavení vysokoškolských nakladatelství v rámci vydávání a prezentace odborných titulů v České republice takřkajíc zvenčí, soustředí se na popis práce uvnitř nakladatelství obecně, aby pak mohla sledovat specifika redakční, recenzní a distribuční praxe. Ke své práci používá relevantní zdroje, často pracně nalezené uvnitř nejrůznějších webových stránek a nepřímých odkazů. Budiž poctivě řečeno, že k této části práce (týkající se práce redaktora uvnitř nakladatelství) není příliš velký výběr příslušné literatury a že autorka ke svému tématu tu dostupnou plně využila.

Vzhledem k tomu, jaké otázky si v druhé části práce položila, soustředí se zejména na výběr (akvizici) titulů a na recenzní řízení, které je v oblasti vydávání odborné literatury nezbytným předpokladem odborné kvality vydávaných prací.

To úzce souvisí s problematikou, kterou autorka sleduje v kapitole týkající se současné situace v hodnocení vědy, odrážejícím se v až horečnatém publikování výsledků odborné práce, a to nejen na

vysokých školách. Zabývá se i možnostmi publikování v Open Acces a zpřístupňováním akademických prací prostřednictvím univerzitních repozitářů.

Poté, co si takto teoreticky připraví terén, zkoumá detailně práci ve dvou univerzitních a jednom komerčním nakladatelství odborné literatury. Z těch vysokoškolských si zvolila jedno velké, které má ve svém portfoliu široké spektrum žánrů a oborů – Nakladatelství Masarykovy univerzity v Brně, a jedno úzce specializované na jeden obor – Vydavatelství Vysoké školy chemicko-technologické, dnes působící pod Centrem informačních služeb této vysoké školy.

V empirické části si autorka položila si dvě otázky: Jak probíhá redakční zpracování textů? Jak probíhá recenzní řízení? Tyto otázky souvisejí s polemikou vysokoškolských nakladatelů s Jiřím Trávníčkem, který ve svém textu, otištěném v časopise Host, práci vysokoškolských nakladatelství zpochybňuje a označuje za „výrobní knih, která ještě není nakladatelstvím“.

K získání odpovědí čerpala jednak z dotazníků, které rozeslala ředitelkám obou nakladatelství, a jednak z vlastního zúčastněného pozorování. Podle mého názoru mohla z ochotně spolupracujících zdrojů vytěžit více, nicméně i tyto odpovědi, které získala, bylo možné položit vedle tvrzení Jiřího Trávníčka a srovnat s možnostmi komerčního vydavatele, s Vyšehradem (který byl shodou okolností v době autorčina výzkumu z důvodu neschopnosti ekonomicky konkurovat „pohlčen“ stále se rozrůstající skupinou Albatros media Group).

Jistě by se dalo o této problematice napsat šířeji, zkoumat ne dvě, ale více nakladatelství, srovnávat v rámci celého knižního trhu, a to nejen v České republice, hovořit o rozdílech mezi „velkými“ a „malými“ jazyky, o možnostech grantových podpor atd. To by ale podle mého názoru bylo nutné zabývat se ekonomickou problematikou a možnostmi financování, což by nutně přesáhlo možnosti bakalářské práce. Autorka se – doufám – v průběhu jejího zpracování naučila pracovat jednak s relevantními zdroji, jednak obsáhnout specifiku vydávání odborné literatury a také pracovat s informacemi z poskytnutých odpovědí. Sympatický je její zájem i ochota zkoumat věci zblízka – i když se domnívám, že možnost osobních rozhovorů i toho, že měla příležitost pracoviště navštívit a zkoumat věci in situ, nevyužila plně.

Do příloh, které obsahují otázky strukturovaného rozhovoru, jež položila zkoumaným nakladatelům, a vyplněné odpovědní archy, mohla podle mého názoru zařadit i polemiku zástupců vysokoškolských nakladatelů s Jiřím Trávníčkem, otištěnou na stránkách časopisu Host, protože tak by bylo i zřejmé, proč bylo pro explikaci dané problematiky nutné položit právě tyto výzkumné otázky.

Oceňuji, že autorka přistupovala ke své práci s velkou pečlivostí, samostatně vyhledávala dostupné zdroje dalších informací, průběžně práci konzultovala a pro své informátory byla prý příjemnou a zvědavou tazatelkou.

Otázky k obhajobě:

1. Jak byste vysvětlila Vámi citované heslo „Publikuj, nebo zemři“? Jak to souvisí s vydáváním odborné literatury ve vysokoškolských nakladatelstvích?
2. Jaké další výhody kromě odborného zázemí – a jaké nevýhody – má pro autora vydávání v nakladatelství vlastní vysoké školy (na níž působí např. jako pedagog nebo vědecký pracovník)?
3. Který z citovaných zdrojů byl pro Vás, resp. Vaši práci nejvíce přínosný?

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou 1–2.

V Praze dne 26. května 2018

PhDr. Marie Kratochvílová, Ph.D.